

En translatørs hverdag

Douglas Ferguson

Allegro språktjenester AS, Bergen

Summary

In this article, I attempt to give an impression of what translators actually do – who buys our services and what kinds of texts we actually translate. Through examples I have endeavoured to illustrate the type of challenges we face in our day-to-day work. My conclusion is that, in my experience, a translator's work is extremely varied, both in terms of the type of texts he or she has to work with and the terminological problems that have to be solved. Finally, I touch on the Norwegian market for translations and the competition situation, which has become tougher in recent years and led to structural changes, largely as a result of increased use of competitive tendering for translation jobs.

1 Innledning

I det følgende skal jeg prøve å gi en oversikt over hvordan en translatørs hverdag faktisk ser ut: hvem er det som kjøper våre tjenester og hva er det vi faktisk oversetter? Først litt om meg selv.

Jeg har jobbet som oversetter på heltid i 12 år nå, siden 1999. Jeg tok translatøreksamen samme år, da jeg bestod prøven for statsautoriserte translatører fra norsk til engelsk, men (til min store forargelse) strøk fra engelsk til norsk. Jeg tok opp igjen eksamen året etter og bestod. Jeg er opprinnelig utdannet sosialantropolog og har en MA fra Edinburgh University fra 1973, men fulgte ikke en akademisk karriere. Jeg jobbet i industrien i mange år og opparbeidet meg omfattende erfaring fra arbeids- og organisasjonslivet blant annet som tillitsvalgt, styremedlem osv. Denne erfaringen har jeg hatt svært god bruk for i mitt virke som oversetter.

Jeg arbeider for et firma som heter Allegro språktjenester – ”et selskap av statsautoriserte translatører og tolker som tilbyr oversettelse og tolking til og fra europeiske og andre språk”, som vi skriver på våre nettsider. Firmaet har ekspandert kraftig siden det ble grunnlagt av fire statsautoriserte translatører i 1996 og teller nå rundt 18 årsverk i tillegg til et stort nettverk av frilansere til mange språk. Av de 20 ansatte er 13 oversettere, 8 av dem statsautoriserte translatører. Med en slik sammensetning av arbeidsstokken er det ikke overraskende at Allegro sitt hovedfokus er på kvalitet.

2 Hvem oversetter vi for?

Oppdragsgiverne våre kan grovt sett deles i følgende kategorier:

Private kunder, reiselivsaktører, advokater/rettsvesenet, det offentlige byråkratiet/offentlige etater, det private næringslivet, utenlandske myndigheter, utenlandske bedrifter, utdanningsinstitusjoner, organisasjoner, kulturlivet.

Som det framgår av listen, oversetter vi for et bredt spekter av kunder med nokså forskjellige behov. I min tid i bransjen har sammensetningen av kundemassen variert nokså sterkt. I det private næringsliv er behovet for oversettertjenester nokså konjunkturavhengig. Økt internasjonalisering og globalisering på den andre siden betyr større behov for oversettelser, det være seg markedsføring av et produkt i et nytt marked eller etablering i et fremmedspråklig land. I offentlig sektor har behovet for oversettelser økt i takt med innvandringen av fremmedspråklige, det være seg asylsøkere eller arbeidsinnvandrere. De fleste av disse er brukere av offentlige tjenester i en eller annen form, enten de ønsker å søke om oppholds- eller arbeidstillatelse og trenger å vite hvordan de skal gå fram eller har helseproblemer og må oppsøke lege. Så, mens oljeindustrien og andre eksportrettede bransjer er fremdeles en viktig kundegruppe for oss, står forskjellige offentlige etater for en økende andel av vår omsetning. Privatkunder er en annen kategori i vekst, f. eks studenter som ønsker å studere i utlandet og trenger autoriserte oversettelser av sine papirer i forbindelse med en søknad.

3 Hva oversetter vi og hva er utfordringene?

3.1 Oversettelser som trenger autorisasjon

Overraskende nok er innslaget av oversettelser som trenger autorisasjon nokså lite, og det er flest privatkunder som har behov for stemplede “offisielle” oversettelser. Kort sagt oversetter vi dokumenter for private kunder som gjenspeiler livets gang – alt fra fødselsattester til dødsattester og fra vigselfattester til skilsmissebevillinger. Det er fremdeles et lite men fascinerende innslag av den gamle “brevskriverrollen” eksemplifisert ved oversettelser av alt fra bryllupstaler til faste julebrev til slektninger i Amerika. Disse trenger selvfølgelig ikke stemples – utfordringen ligger heller i å treffe den rette tonen og finne passende idiomatiske uttrykk.

Av juridiske tekster vi oversetter, kan jeg nevne dommer fra både straffesaker og sivile saker, prosesskriv, kontrakter, formelle brev, vedtekter osv. Disse trenger ofte stempeling og krever en høy grad av nøyaktighet. Det er dessuten ofte utfordrende å oversette juridiske begreper som gjerne ikke har en nøyaktig parallell i målspåket på grunn av forskjeller i rettstradisjon og rettssystem.

Et eksempel på en forholdsvis enkel juridisk-økonomisk oversettelse:

[1] Brev fra en advokat

Det vises til tidligere brev til kreditorene datert xx.xx.xxx – orientering om situasjonen i xxxxx AS – og senere brev hvor man ber om at kreditorene sender inn en oppgave over sine krav.

Arbeidet med å få avstemt kreditorreskontroen har vært omfattende pga. det store antall kreditorer. Kreditorreskontroen må avstemmes korrekt idet denne er grunnlaget for dividende beregningen.

Likeledes gjenstår det å få avklart en del forhold rundt balanseposter som kan gi økonomisk uttelling.

Styret har fått bekreftet at det fra de nye investorene kan være aktuelt å skyte inn et kontantbeløp i xxxxx AS som kan gi grunnlag for en dividende enten alene eller sammen med balanseposter som vil kunne gi økonomisk uttelling i fremtiden.

Slik aktividasiden i xxxx AS fremstår, kan kreditorene derfor være tjent med å få en kontant utbetaling her og nå, og ikke måtte avvente en restutbetaling i fremtiden som kan være usikker. Styret har derfor vurdert å fremsette et akkordforslag basert på en dividende som finansieres/fremskaffes 100 % ved innskudd fra investorene, slik at det blir sistnevntes gevinst eller tap hvorvidt og i hvilken utstrekning styret senere lykkes i å få økonomisk uttelling av nevnte balanseposter.

Som det framgår av innholdet, er dette et brev til kreditorene i et selskap som har havnet i økonomiske vanskeligheter. Det inneholder både juridisk og økonomisk terminologi som må

oversettes på en korrekt og forståelig måte og som krever at oversetteren forstår de grunnleggende prosessene i en slik sak.

3.2 Oversettelser for det private næringsliv

Vi oversetter en rekke ulike typer dokumenter for private bedrifter: årsberetninger, kvartals- og årsregnskap, strategiplaner, tiltaksplaner, forretningsplaner, prosedyrer, reklamebrosjyrer, nettsider, kontrakter, anbudsdokumenter, produktomtaler osv. De kan inneholde svært forskjellige terminologiske utfordringer – noen av dem kan være ekstremt teknisk og spesialisert, mens andre krever at oversetteren beherske regnskapsterminologi og atter andre fordrer en mer kreativ reklamespråk.

Når det gjelder oversettelser av prosedyrer og andre bedriftsinterne dokumenter– f. eks. for oljeindustrien – kan det også være et problem at kildedokumentet er skrevet på et slags “stammespråk” som er fullt forståelig for “de innvidde”, dvs. de ansatte i bedriften det gjelder, men hvis innhold er noe mindre innlysende for utenforstående. Her gjelder det å ha tett kontakt med oppdragsgiveren for å dobbeltsjekke hva de egentlig mener.

Eksempel på en oversettelse for et aksjeselskap:

[2] Fra notene til årsregnskapet til et AS:

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital.

Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investering i tilknyttet selskap til anskaffelseskost inklusiv merverdi. Konsernets andel av resultat i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges bokført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer. Konsernets andel av resultat er basert på selskapenes resultat etter skatt med fradrag for interne gevinster og eventuelle avskrivninger på merverdi som skyldes at kostpris på aksjene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er resultatandelene vist under finansposter, mens eiendelene er vist under finansielle anleggsmidler.

Ved innarbeidelse av resultat og oppstilling av finansiell stilling for andeler i tilknyttede selskaper omarbeides regnskapene der dette er nødvendig for å sikre konsistens med IFRS prinsipper benyttet i konsernet.

Konsernets andel av endringer i det tilknyttede selskaps egenkapital som ikke er regnskapsført over resultatet regnskapsføres direkte mot konsernets egenkapital. Hvis konsernets andel av tap i det tilknyttede selskap er lik eller overstiger den bokførte verdien av investeringen pluss eventuelt usikre fordringer, regnskapsføres ikke ytterligere tap med mindre konsernet har påtatt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Eksemplet over er hentet fra noten om regnskapsprinsipper og er nokså typisk i så måte. For å produsere en god oversettelse må oversetteren beherske grunnleggende regnskaps-terminologi og ikke minst forstå innholdet i teksten. Han eller hun bør også ha kjennskap til IFRS (International Financial Reporting Standards), som flere og flere norske bedrifter legger til grunn for sin rapportering. Når det gjelder oversettelse av årsrapporter og – regnskap generelt, er det utvilsomt notene som skaper mest hodebry for oversetteren. Graden av detaljering og kompleksitet kan være temmelig høy og krever mer enn overfladisk kunnskap om regnskapsterminologi.

For eksempel:

[3] *XXX AS har inngått rentebytteavtaler for å styre renterisikoen i konsernet. Rentebytteavtaler inngått med sikringsformål inngår i en innlåns- og sikringsportefølje sammen med brutto innlån og egenbeholdning av lån. Med utgangspunkt i å redusere resultateffekten for XXX AS som følge av skift i rentekurven er det fastsatt rammer for rentebindingstid (durasjon) i porteføljen.*

eller

[4] *Realisasjonsverdien av markedsbaserte renteinstrumenter beregnes ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer knyttet til avtalene. Diskonteringsrenten hentes fra markedsrentekurven på verdsettelsestidspunktet.*

3.3 Oversettelser for offentlige etater og myndigheter

For offentlige etater oversetter vi blant annet informasjonsskriv, veiledninger til utenlandske brukere, vedtaksbrev, rapporter, årsrapporter, rundskriv, forordninger, regelverk, direktiver og retningslinjer.

For noen offentlige etater, f. eks NAV og skatteetaten, har antallet utenlandske brukere økt eksplosivt de senere årene. Dette har utløst et stort behov for informasjon på nokså mange forskjellige og til dels eksotiske språk – fremmedspråklige skal informeres både om sine rettigheter og forpliktelser og veiledes gjennom labyrinten av offentlige regler og, ikke mist, skjemaveldet.

Et eksempel:

[5] Rettledning til utfylling av RF-1038 ”Selvangivelse for forhåndslikning av utenlandsk arbeidstaker ”

Hvem som ikke kan levere RF-1038

En person som oppholder seg i Norge så lenge at vedkommende blir skattemessig bosatt i Norge skal ikke levere RF-1038.

Forhåndslikning kan bare kreves for lønnsinntekt. Har du annen type inntekt må du levere ordinær selvangivelse i året etter inntektsåret for denne inntekten. Skattekontoret sender slik selvangivelse til skattyteren i slutten av mars/begynnelsen av april i året etter inntektsåret.

Personer som krever likning i skatteklasser 2 kan ikke levere RF-1038. Disse personene må levere ordinær selvangivelse i året etter inntektsåret. Dersom det kreves skatteklasser 2 for forsørgelse av ektefelle bosatt i utlandet, skal dokumentasjon av ektefelles inntekt vedlegges selvangivelsen.

Personer bosatt i EØS-området med begrenset skatteplikt kan på visse vilkår kreve fradrag som om skatteplikten gjaldt all formue og inntekt. Dette gjelder også inntekt på norsk kontinentalsokkel. Det er et vilkår at minst 90 % av inntekt av arbeid, virksomhet eller pensjon beskattes i Norge. Ved beregningen av 90 % - kravet legges det til grunn ektefellenes samlede inntekt. I slike tilfeller må det leveres ordinær selvangivelse i året etter inntektsåret.

Dette er et relativt oversiktlig eksempel på en veiledningstekst fra Skatteetaten. Som de fleste vil vite som har hatt inntekts- eller utgiftsforhold litt utenom det vanlige – for ikke å snakke om mottatt arv, solgte aksjer eller bolig med gevinst eller lignende – er skattereglene ikke alltid lett å forstå eller å gjengi på et enkelt og forståelig språk. Oversetterens utfordring gjenspeiler nettopp hvor kompliserte skattespørsmål kan være.

Et annet eksempel fra en offentlig instans:

[6] Utdrag fra en rapport om en jernbaneulykke:

Hverken momentkontroll av svillenes skruer foretatt i 2007, eller målevognskjøringene i september 2007 og juni 2008, hadde gitt eksplisitte varslere om akutte problemer på avsporsingsstedet. På flere andre steder på banen var det imidlertid registrert overskridelser av akuttgrensene. Spørsmål om å innføre restriksjoner på trafikken (saktekjøring eller stenging av banen) hadde vært vurdert på bakgrunn av tilstanden andre steder på banen, men var blitt utsatt da tilgangen på vedlikeholdsmidler ble oppfattet å ha bedret seg. Det ble oppfattet å være sterkt press for å unngå restriksjoner på trafikken på denne strekningen som er hovedforbindelsen for godstrafikken på jernbane mellom Oslo-området og Bergensområdet.

En sammenligning og analyse av målevognsresultatene foretatt i ettertid viste imidlertid en lokal økning i sporvidden på 10 mm på avsporsingsstedet fra september til juni. Dette blir fra faglig hold betegnet som et sterkt faresignal. Det var ikke vanlig å utføre slike sammenligninger og analyser av målevognresultatene på

denne strekningen, da tilgjengelige vedlikeholdsmidler erfaringsmessig gikk med for å utbedre forholdene som kom direkte på akuttlisten ved målevognskjøringene. Kapasiteten for å gjennomføre slike analyser var også begrenset på grunn av midlertidig vakanse.

Her er det helt andre problemer som oversetteren må løse – hovedsakelig knyttet til teknisk terminologi: “momentkontroll av svillenes skruer” og “målevognskjøringene” f. eks byr på utfordringer. Det stilles også krav til passelig formell og saklig språkføring. Begrepet ”midlertidig vakanse” helt på slutten av utdraget kan stå som et godt eksempel på en byråkratisk omskriving – det betyr egentlig bare at det var for lite personell med den nødvendige kompetansen på det aktuelle tidspunkt.

Et siste eksempel fra en offentlig etat:

[7] Utdrag fra informasjon på UDIs nettsider:

Avslag etter skjønnsmessige vurderinger

De fleste søknader som avslås, blir avslått fordi innvandringspolitiske hensyn taler mot at søknaden bør innvilges. Dette er en skjønnsmessig vurdering. Det betyr at dersom det er tvil om at du returnerer til hjemlandet når visumperioden er slutt, blir søknaden om visum avslått. I denne vurderingen er den tilknytningen du har til hjemlandet sentral. Forhold som kan være viktige er for eksempel din sivilstand, alder, nasjonalitet, bosted, arbeids- eller studiesituasjon. Utlendingsmyndighetene kan innvilge visum hvis du har tilstrekkelig sterk tilknytning til hjemlandet, i form av for eksempel familie og jobb, når de andre vilkårene er oppfylt.

Søknaden blir avslått når utlendingsmyndighetene mener du ikke har tilstrekkelig tilknytning til hjemlandet ditt, med mindre spesielle velferdshensyn tilsier at søknaden likevel kan bli innvilget. Les mer om dette under innvilgelse på grunn av tungtveiende velferdshensyn.

Også andre skjønnsmessige vurderinger kan være årsak til avslag på en visumsøknad.

Dette eksemplet viser at ikke alle oversettelser fra offentlige etater trenger å være så veldig kompliserte, men det hører med til historien at UDI faktisk mottok Klarspråkprisen i 2010 og er dermed unntaket som bekrefter regelen. I tilfellet oversettelser av denne typen er utfordringen ofte nettopp å føre et klart språk og å huske på at leseren gjerne ikke har engelsk som morsmål.

3.4 Oversettelser for reiselivsaktører og kulturlivet

Her kan oppdragene variere fra relativt enkle oversettelser av tekster som beskriver reiselivsmål, attraksjoner og overnattingssteder til temmelig utfordrende tekster om kulturhistoriske temaer eller omtaler av kunstverk. Når jeg skriver “relativt enkle” om førstnevnte, er det med et visst forbehold. Mens mange andre tekster er myntet på et publikum som ikke har engelsk som morsmål, er reiselivstekster myntet på et engelsktalende publikum som sannsynligvis kommer til å ha god bruk for informasjonen som oversettes. Oversetteren må beherske idiomatisk uttrykk i både kilde språket og målspråket og skrive på en lettfattelig og interessant måte, og ikke minst bruke et språk som “selger”. Når det er sagt, er utfordringene i følgende tekst en del større.

[8] Eksempel fra en reiselivstekst:

Utdrag fra informasjonsskilt:

Tufta etter langskipsnaustet frå 2-300 talet e.Kr. er eit av dei viktigaste maritime kulturminna i Noreg. Enno kan ein tydeleg sjå omrisset av den svære bygningen på heile 34,5 m. Nausttufta vart utgreve av arkeologar mellom 1964 og 1972, og er godt kjend både nasjonalt og internasjonalt. Naustet er ein av dei best bevarte bygningane frå forhistorisk tid her i landet. Lengre strekk med restar av veggplankar sto framleis att i grunnen. I tufta vart det dessutan funne store mengder båtsaum frå nokre av dei tidlegaste klinkbygde fartøya i Noreg. Naustet, som kunne eit krigsskip på 30 m, er vitnesbyrd om høvdingmakt og militær styrke på storgarden Stend, og om sjøfart med havgåande farty fleire hundreår før vikingskipa

Apostelgodset i Bergenhus vart i 1660 overteke av godseigar Lillienkiold, deriblant gardane på Alvøy. Seinare var her andre godseigarar på Alvøy. Brukarane var leigendingar, og dette gjekk ofte i arv. Fiske har vore viktig og har tilført jordeigarar og brukarar bra avkastning. Først på 1800-talet fekk leigendingane kjøpe den jorda dei hadde drive.

Her må oversetteren ha konkret historisk kunnskap (langskipnaust, høvdingmakt, Apostelgodset) og ikke minst en viss innsikt i fortidens teknologi (båtsaum, klinkbygde fartøy). Til gjengjeld lærer man mye av å oversette slike tekster.

3.5 Oversettelser og språkvask for utdanningsinstitusjoner

Utdanningsinstitusjoner utgjør en relativt stor kundegruppe for oversettere, hovedsakelig universiteter og høyskoler. Oppdragene kan dreie seg om alt fra oversettelser av interne regelverk og veiledninger til studenter til vitenskapelige avhandlinger og artikler for publikasjon. Det er også et nokså stort innslag av formidling av forskningsresultater, ofte i form av populærvitenskapelige artikler som publiseres på universitetenes nettsider eller nettaviser.

Det sier seg selv at med det store spekteret av fag som de fleste utdanningsinstitusjoner tilbyr, må oversetteren ha evnen til å sette seg inn i forskjellige fagområder hele tiden og på kort tid. Med økende bruk av engelsk som både undervisningsspråk og språket masterstudenter og spesielt doktorgradskandidater velger å skrive sine avhandlinger på, er det et sterk økende behov for såkalt "språkvask" av tekster skrevet av norske studenter på et fremmed språk. Flere og flere norske akademikere velger også å publisere på engelsk i internasjonale tidsskrifter. Her kan man diskutere hvor heldig det er for utviklingen av de norske språket og for utviklingen av fagterminologi på norsk at en så stor andel velge å formidle sine resultater på et annet språk, men utviklingen går nå sin gang. Det er ofte oversetteren som får jobben som språkvasker, og, selv om utfordringene er noe annerledes enn i tilfellet oversettelse og man egentlig bare forholder seg til det ene språket, er jobbene ikke så veldig ulike. Studentene eller forskerne har stort sett greie på fagterminologien på engelsk – problemet ligger for det meste i alle de ordene som binder fagterminologien sammen. Kunnskapen om grammatikk, tegnsetting, preposisjoner, ordstilling og setningsoppbygging står ikke alltid i forhold til ambisjonsnivået, og det er i mange tilfeller vanskelig å forstå hva vedkommende egentlig mener mange steder – det er tross alt ikke noe kildetekst å sjekke mot som det er i en oversettelse. Med godt kjennskap til norsk og vanlige feil nordmenn gjør når de skriver engelsk, og ikke minst tett kontakt med oppdragsgiveren, kan de aller fleste problemer likevel løses på en grei måte.

4 Markedet og konkurransesituasjonen

Til slutt ønsker jeg å si litt om markedet oversettere opererer i og om konkurransesituasjonen. Tendensen her, som ellers i samfunnet, er økt fokus på bruk av anbudskonkurranser. For offentlige oppdragsgivere er dette i stor grad et resultat av regelverket for offentlige anbud, som tvinger offentlige etater til å sette tjenestekjøp over et visst beløp ut på anbud.

For private oppdragsgivere av en viss størrelse er anbudsprosesser så vanlige at de har lenge vært regelen heller enn unntaket. Kriteriene i slike anbudsprosesser kan variere sterkt, og det er ikke alltid at kvalitet vektlegges så mye som man skulle ønske eller ville tro. Det er tross alt kvaliteten på informasjonen som presenteres, som er etatens eller bedriftens ansikt utad mot omverdenen og som utenlandske brukere, forretningspartnere eller kunder danner et inntrykk på grunnlag av.

Konsekvensene av økende bruk av anbud i markedet for oversettelser er flere. For det første fører det til konsentrasjon i markedet – med færre men større leverandører – og til økt bruk av underleverandører. I den grad oppdragsgivere vektlegger pris framfor kvalitet, vil dette også føre til økt prispress, og siden det er en klar sammenheng mellom pris og kvalitet i denne bransjen, vil det bli vanskeligere og vanskeligere å opprettholde kvaliteten på produktet og samtidig vinne anbudskonkurranser. Frilansere vil også ha problemer med i det hele tatt å være i stand til å levere inn anbud for større oppdrag (som ofte gjelder oversettelse til flere språk) og vil måtte fungere mer som underleverandører til større byråer.

Helt til slutt vil jeg trekke fram en annen konkurrent som oversettere må forholde seg til – det vidunderlige Google translate. Av ren nysgjerrighet har jeg testet ut denne tjenesten, og jeg må si at jeg er ganske overrasket over resultatene. Hvis du skulle motta et forretningsbrev på engelsk og ha behov for en grov oversettelse av innholdet, vil Google translate sannsynligvis kunne gjengi innholdet i grove trekk og noenlunde korrekt. Hvis du derimot har behov for en oversettelse av et forretningsbrev som du skal sende til en utenlandsk samarbeidspartner eller potensiell kunde, er Google translate neppe det du er på jakt etter. Det er likevel forbausende mange bedrifter som velge å legge ut Google-oversettelser av kundeinformasjon på sine nettsider, riktignok med forbehold om mulige feil.

Jeg skal avslutte med følgende eksempel fra nettsidene til et kraftselskap som tilbyr Google-oversettelser på mange språk på sine nettsider. Det handler om målepunkt-ID, som de fleste har vært borti når de skal lese av strømmen hjemme.

If you have multiple electrical systems (e g Home, cabin, boat), each plant its unique measuring point ID. This is regardless of whether the plant changes owner or get a new meter. To register measures the stand via the Internet or reading the phone, use the measuring point ID to identify the plants in question.[sic!]

Innholdet her er faktisk noenlunde forståelig, men det kan være fordi jeg forstår norsk og kjenner til flere av oversettelsesutfordringene teksten prøver, men ikke helt greier å løse. En engelsktalende bruker ville måtte lete etter flere manglende verb og ville sannsynligvis lure på hva disse ”potteplantene” hadde med saken å gjøre.

5 Konklusjon

En translatørs hverdag er i min erfaring temmelig variert og byr på mange språklige utfordringer. Det krever evnen til å sette seg inn i nye fagfelt og lære ny fagterminologi så å si kontinuerlig. Det er absolutt en fordel hvis translatøren har annen erfaring fra arbeidslivet og ikke minst vidtrekkende interesser. Dette er et yrke der man kan få bruk for all den kunnskapen man har tilegnet seg. Når det gjelder konkurransesituasjonen, er økende bruk av anbud en utfordring, spesielt med hensyn til å opprettholde kvaliteten på oversettelsestjenester. Når det gjelder trusselen fra Google translate og lignende tjenester, kan translatøren sove trygt enn så lenge, men translatørens hverdag er utvilsomt i endring.